

**Hebrew and World
Literature**
For Olim

ספרות עברית וכללית
לעולים חדשים

Instructions to examinees

הוראות לנבחני

א. Duration of exam: Two and a half hours

א. משך הבחינה: שתיים וחצי שעות.

ב. Exam structure and breakdown of points:

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:

This exam consists of four parts.

בשאלון זה ארבעה פרקים.

Part I: Novel and Novella

פרק ראשון: רומאן ונובלה

Part II: Drama

פרק שני: דרמה

Part III: Short Story

פרק שלישי: סיפור קצר

Part IV: Poetry (Medieval Poetry, the Poetry of Bialik, the Poetry of Leah Goldberg)

פרק רביעי: שירה (שירת ימי הביניים, שירת ביאליק, שירת לאה גולדברג)

Part I (Novel and Novella — 32 points) is **required**.

הפרק הראשון (רומאן ונובלה — 32 נקודות) הוא **חובה**.

Of Parts II, III and IV, choose two parts and answer the questions according to the instructions for each part (each part — 34 points).

משלושת הפרקים: השני, השלישי והרביעי יש לבחור שני פרקים, ולענות על השאלות לפי ההוראות בכל פרק (לכל פרק — 34 נקודות).

ג. Material that may be used during the exam:

ג. חומר עזר מותר בשימוש:

(1) A Hebrew-other language / other language-Hebrew dictionary

(1) מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי

(2) A list of works

(2) רשימת יצירות

ד. Special instructions:

ד. הוראות מיוחדות:

(1) At the beginning of each answer, write the number of the part and the number of the question you are answering.

(1) רשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת מספר.

השאלה שבחרת להשיב עליה.

(2) Do not use examples from the same work in different answers.

(2) אין להדגים באמצעות אותה יצירה בתשובות שונות.

(3) לנבחנים אינטרניים: חובה לצרף למחברת את רשימת.

היצירות שנלמדו.

(3) Internal examinees: You must attach the printed list of works studied in class to the answer booklet.

לנבחנים אקסטרניים ונבחני משנה: תימסר רשימת יצירות.

External and "nivhanei mishneh" examinees:

You will be given a list of works.

Write only in the answer booklet. Write "טיוטה" at the top of each draft page.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.

If you write draft material outside the answer booklet, your exam may be disqualified.

כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

Good Luck!

Questions

Part I – Novel and Novella

Note: This part is required.

Answer one of the questions 1-3 (32 points).

Note: For questions 1 and 2, you may also base your answer on the novel "1984" by George Orwell.

1. Describe a central relationship in the novel or novella you studied, and explain the difficulties in this relationship.
2. What characterizes the society described in the plot of the novel or novella you studied? Explain the role of this society in portraying the meaning of the novel or novella.
3. ג'ורג' אורוול / 1984
This novel describes an attempt to fight against a totalitarian regime by means of love. Explain this statement, giving an example/examples.

Part II – Drama

If you choose this part, answer one of the questions 4-9 (34 points).

4. **Sophocles' Tragedies:** "אדיפוס המלך", "אנטיגונה"

Shakespeare's Tragedies: "המלט", "המלך ליר", "מקבת", "אותלו", "רומיאו ויוליה"

A tragedy describes the story of the fall of the tragic hero.

- א. Describe the process of the fall of the hero in the tragedy you studied, and explain.
what caused his fall. (22 points)
- ב. In your opinion, what can we learn about human life from the story of the tragic hero?
Explain your answer, giving an example/examples. (12 points)

5. **אנטיגונה / סופוקלס**

Describe the central conflict in the tragedy *Antigone*, and explain how this conflict is resolved.

In your opinion, does this conflict have a winner?

Explain your answer, giving an example/examples.

6. **אדיפוס המלך / סופוקלס**

The tragedy *Oedipus Rex* contains central elements characteristic of detective stories (investigation, clue-gathering, the desire to expose the criminal and solve a mystery, a surprise ending).

In what way(s) are these elements evident in this tragedy? Explain how they help to convey the meaning of the tragedy.

7. **Shakespeare's Tragedies:** "המלט", "המלך ליר", "מקבת", "אותלו", "רומיאו ויוליה"

Describe two turning points in the Shakespearian tragedy you studied. Why do you consider them to be turning points? Explain how they help to drive the plot and portray the characters.

Modern Play (from the 19th or 20th century)

8. Describe a female character in the modern play you studied, and explain what we can learn about this character and the society around her from her relationships with men in the play.
9. Many plays express criticism of human behavior or the society described in the play.
What criticism is expressed in the play you studied? Explain your answer, giving an example/examples.

Part III – Short Story

If you choose this part, answer two of the questions 10-12 (each question – 17 points).

Note: For Questions 10-11, do not base your answers on the story "חלום בדמי כבוד"
by Germaw Mengistu.

- 10.** Many of the details mentioned in a short story have a symbolic meaning, apart from their apparent meaning.

Write about two details in a short story you studied that have a symbolic meaning, and explain how they help to portray the characters and convey the meaning of the story.

- 11. א.** Describe the difficulties experienced by a main character in a short story you studied, and explain what caused these difficulties. (11 points)
- ב.** Did this character succeed in overcoming the difficulties you wrote about in Item א? Explain your answer, giving an example/examples. (6 points)

- 12.** חלום בדמי כבוד / גרמאו מנגיסטו

At the end of the story the author says that it is preferable to accept reality and not live in a dream.

Explain the connection between this statement and the plot of the story, giving an example/examples.

Part IV – Poetry

If you choose this part, answer two of the questions 13-22 (each question – 17 points).

Medieval Poetry [שירת ימי הביניים]

13. Read the following poem and answer the question below.

לְבִי בְּמִזְרַח / יהודה הלוי

לְבִי בְּמִזְרַח וְאֵנִי בְּסוֹף מַעֲרָב - / אֵיךְ אֶטְעָמָה אֶת אֲשֶׁר אָכַל וְאֵיךְ יַעֲרֹב?
אֵיכָה אֲשַׁלֵּם גִּדְרֵי וְאַסְרֵי, בְּעוֹד / צִיּוֹן בְּחֶבֶל אָדוֹם וְאֵנִי בְּכַבֵּל עֲרָב?
יִקַּל בְּעֵינַי עֶזֶב כָּל טוֹב סִפְרָד, כִּמוֹ / יִקָּר בְּעֵינַי רְאוּת עֶפְרוֹת דְּבִיר וְנַחְרָב!

Explain the last stanza [בית] of the poem, and also explain its connection with the poem as a whole.

14. Read the following poem and answer the question below.

יִפֶּה נוֹף / יהודה הלוי

יִפֶּה נוֹף, מִשׁוֹשׁ תֵּבֵל, קִרְיָה לְמִלָּךְ רַב, / לֵךְ נִכְסְפָה נַפְשִׁי מִפָּאֵתִי מַעֲרָב!
הַמּוֹן רַחֲמֵי נִכְמָר כִּי אֲזַכְּרָה קָדֶם, / כְּבוֹדֶךָ אֲשֶׁר גָּלָה וְנוֹף אֲשֶׁר חָרַב.
וּמִי יִתְּנֵנִי עַל כִּנְפֵי נְשָׁרִים, עַד / אֲרוּהָ בְּדַמְעָתִי עֶפְרָה וְיִתְעַרְבָּ!
דְּרֻשְׁתִּיהָ, וְאִם מִלֶּכֶךְ אֵין בָּךְ וְאִם בְּמִקּוֹם / צָרִי גִלְעָדֶךָ - נַחֵשׁ שָׂרָף וְגַם עֲקָרָב.
הֲלֹא אֶת אֲבִנֶיךָ אֲחוּזִין וְאַשְׁקִים / וְטַעַם רִגְבִּיךָ לִפִּי מִדְּבַשׁ יַעֲרֹב!

According to this poem, what does the poet wish for, and what difficulties stand in his way?
Explain your answer, giving an example/examples.

15. Read the following poem and answer the question below.

הִבָּא מְבוֹל / יהודה הלוי

הִבָּא מְבוֹל וְשֵׁם תֵּבֵל חֲרָבָה? / וְאֵין לְרֹאוֹת פָּנַי אֶרֶץ חֲרָבָה,
וְאֵין אָדָם וְאֵין חַיָּה וְאֵין עוֹף - / הִסָּף הַכֹּל וְשָׁכְבוּ מַעֲצָבָה?
וּבְרֹאוֹת הַר וְשׁוּחָה לִי מְנוּחָה, / וְאַרְצָה הָעֲרָבָה לִי עֲרָבָה.
וְאַשְׁגִּיחַ לְכָל עֶבֶר - וְאֵין כָּל, / אֲבָל מִים וְשָׁמַיִם וְתִתְּבָה,
וְלוֹיִתָּן בְּהִרְתִּיחוֹ מִצּוּלָה, / וְאַחֲשֹׁב כִּי תִהְיֶה יְחֻשָּׁב לְשִׁיבָה.
וְלֵב הָיִם יִכְחַשׁ בְּאַנְיָה, / כִּי אֵלֹהֵי הָיִם גִּנְבָה!
וְיָם יִזְעַף - וְנַפְשִׁי תַעֲלֶז, כִּי / אֵלֵי מִקְדָּשׁ אֱלֹהֶיךָ קִרְבָה.

According to this poem, what does the poet wish for, and what difficulties stand in his way?
Explain your answer, giving an example/examples.

The Poetry of Bialik

16. Read the following poem and answer the question below.

הַכְּנִיסִינִי תַּחַת כְּנָפֶךָ / חיים נחמן ביאליק

הַכְּנִיסִינִי תַּחַת כְּנָפֶךָ,
וְהֵי לִי אִם וְאַחֹת,
וְהִי חִיקָךְ מְקַלֵּט רֹאשִׁי,
קוֹרֵת־פְּלוֹתִי הַנִּדְחוֹת.

וּבָעֵת רַחֲמִים, בֵּין־הַשְּׁמֹשׁוֹת,
שָׁחִי וְאַגֵּל לָךְ סוֹד יִסּוּרִי:
אוֹמְרִים, יֵשׁ בְּעוֹלָם נְעוּרִים –
הֵיכָן נְעוּרִי?

וְעוֹד רָז אֶחָד לָךְ אֶתְּנֶדָּה:
נִפְשִׁי נִשְׁרָפָה בְּלִהְבָּה;
אוֹמְרִים, אֶהְבֶּה יֵשׁ בְּעוֹלָם –
מֵה־זֹּאת אֶהְבֶּה?

הַכּוֹכָבִים רָמוּ אוֹתִי,
הָיָה חֲלוֹם – אַךְ גַּם הוּא עֵבֶר;
עֲתָה אֵין לִי כְּלוֹם בְּעוֹלָם –
אֵין לִי דָבָר.

הַכְּנִיסִינִי תַּחַת כְּנָפֶךָ,
וְהֵי לִי אִם וְאַחֹת,
וְהִי חִיקָךְ מְקַלֵּט רֹאשִׁי,
קוֹרֵת־פְּלוֹתִי הַנִּדְחוֹת.

Choose three repetitions found in the poem, and explain their role in portraying the poet's emotions.

17. Read the following poem and answer the question below.

צפרות / חיים נחמן ביאליק

בית 4 והנה נקלעה צפרות כפרח בקצה שער מחלפתה המפזזה על-המחגרת, וכמו רמזה לי: בחור, קום שקה-לה, ודמה אלי הצפרות! אולם את – ההרגשת בצפרות ובי? ההרגשת, כי גם-נפשי נתונה בשבי, ומפרפרת ותלואה, ומצפה לישועה במחלפתה הקלועה?	בית 1 כל-העולם טובע באור ובשיר, אוצרות חיים לא-שערותים מסביב מתרחשים, ובמשעל הנמתח בין יער וגיר שנינו הולכים ומחשים. אנו הולכים והולכים, לשבילנו אין קץ, אפפנו שבילים, כתרוננו צפרות, ובחניתות של-זהב יפגענו כל-עץ ובצאלי צמרות.
בית 5 ובעיניך שוב אציץ ואבקש שם תשובה – וכבתחלה הן צנועות, שתי יוגי החן; מה-לי צניעות עיניך – ומחלפתה משובה, היא אומרת לי: הן! מהרי, מהרי, אחותי, נבואה היערה, תחת חפת אשך לך כל-נפשי אפיקה, ואת-כל-אהבתי התלויה בשערה נמית שנינו בנשיקה.	בית 2 הדמות כרוב אם עב קלה ברום עולם רפרפה? אך גם-היא חיש הפליגה למדינת הים – ואת-הרהורי הטהור כמוה ורם נשאה עמה לנצח על-כתפה. ושוב זהר רקיע, ושוב תכלת בלי-סוף, את הולכת בראש ואני כרוך אחריך, ובקמותיו המלאות השתרע הנוף, והכל בהיר בו כמו בעיניך.
	בית 3 רגע אחד לי נדמה: ביער הלז, המאפיל ומשיב צנתו עלינו, גנוז מטמון מסתרים, המשמר מאז ומעולם לשנינו – פתאם רחפה הקמה – ומפה אליפה עבר רטט קרנים על-פני האוקינוס. הו, מי השליג עלינו – ובשפע כזה, חיל צפרות לבנות?

Describe the appearances of the butterfly [ציפורת] in the poem, and explain its role in portraying the poet's experience.

18. Read the following poem and answer the question below.

עם דמדומי החמה / חיים נחמן ביאליק

בית 1	עם דמדומי החמה אלה החלון נא-גשי ועלי התרפקי, לפתי היטב צוארי, שימי ראשך על-ראשי - וכה עמי תדבקי.	בית 4	הם האיים הרחוקים, העולמות הגבהים זו בחלומות ראינום; שעשנו לגרים תחת פלי השמים, וחיינו - לגיהנם.
בית 2	ומחשקים ודבקים, אלהזהר הנורא דומם נשא עינינו; ושלחנו לחפשי על-פני ימי האורה כל-הרהורי לבנו.	בית 5	המה איי-הזהב זו צמאנו אליהם כאל ארץ מולדת; שכל-כוכבי הליל רמזו לנו עליהם באור קרן רועדת.
בית 3	והתנשאו למרום ביעף שוקק כיונים, ובמרחק יפליגו, יאבדו; ועל-פני רכסי ארגמן, אייזהר אדמונים, ביעף דומם ירדו.	בית 6	ועליהם נשאנו בלי-רע ועמית כשני פרחים בציה; כשני אבדים המבקשים אבדה עולמית על-פני ארץ נכריה.

What emotions are expressed in the last two lines of the poem, and what makes the lovers feel this way? Explain your answer, giving an example/examples.

The Poetry of Leah Goldberg

19. Read the following poem and answer the question below.

הַאֲמָנָם עוֹד יָבוֹאוּ יָמִים בְּסִלְיָהּ וּבְחֶסֶד / לאה גולדברג

הַאֲמָנָם עוֹד יָבוֹאוּ יָמִים בְּסִלְיָהּ וּבְחֶסֶד,
וְתִלְכִי בַשּׁוֹדָה, וְתִלְכִי בּוֹ פֶהֱלֶךְ הַתָּם,
וּמַחֲשׂוֹף כַּף־רִגְלֶךְ יִלְטֹף בְּעֵלִי הָאֶסְפָּסֶת,
אוֹ שְׁלִפְי־שִׁבְלִים יִדְקְרוּ וְתִמְתַּק דְּקִירָתָם.

אוֹ מָטָר יִשְׁיִיגְךָ בַּעֲדַת טְפוֹתָיו הַדּוֹפְקֹת
עַל כְּתִפֶּיךָ, חֹזֶךְ, צִוְּאָרְךָ, וְרֹאשְׁךָ רַעְנָן.
וְתִלְכִי בַשּׁוֹדָה הָרֵטֶב וְיִרְחֵב בְּךָ הַשֶּׁקֶט
כָּאוֹר בְּשׂוּלֵי הָעָנָן.

וְנִשְׁמַתְךָ אֶת רִיחוֹ שֶׁל הַתָּלָם נָשִׁם וְרֹגֶעַ,
וְרֹאִית אֶת הַשֶּׁמֶשׁ בְּרֹאֵי־הַשְּׁלוּלִית הַזֹּהֵב,
וּפְשׁוּטִים הַדְּבָרִים וְחַיִּים, וּמִתָּר בָּם לִנְגֹעַ,
וּמִתָּר, וּמִתָּר לְאַהֵב.

אֶת תִּלְכִי בַשּׁוֹדָה. לְבִדְךָ. לֹא נִצְרַבֶּת בְּלֶהֱט
הַשְּׂרָפוֹת, בְּדָרְכִים שֶׁסָּמְרוּ מֵאִימָה וּמִדָּם.
וּבִישׁוּר־לֵבָב שׁוֹב תִּהְיִי עֲנוּהָ וְנִכְנָעַת
כְּאֶחָד הַדְּשָׁאִים, כְּאֶחָד הָאָדָם.

The poet hopes for the coming of peaceful days free of war.

How are these days described in the poem? Explain your answer, giving an example/examples.

20. Read the following poem and answer the question below.

אָן / לאה גולדברג

כָּאן לֹא אֲשַׁמֵּעַ אֶת קוֹל הַקּוֹקְיָה.
כָּאן לֹא יִחַבֵּשׁ הָעֵץ מְצֻנָּפֶת שְׁלֵג,
אֲבֵל בְּצֵל הָאֲרָנִים הָאֵלֶּה
כָּל יְלָדוֹתַי שֶׁקָּמָה לְתַחֲיָהּ.

צִלְצוֹל הַמַּחֲטִּים: הִיָּה הִיָּה ---
אֶקְרָא מוֹלָדָת לְמַרְחֲבֵה־שְׁלֵג,
לְקֶרַח יִרְקָרֵק כּוֹבֵל־הַפֶּלֶג,
לְלִשׁוֹן הַשִּׁיר בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּה.

אוֹלֵי רֶק צִפְרֵי־מָסַע יוֹדְעוֹת -
כְּשֶׁהֵן תְּלוּיוֹת בֵּין אֶרֶץ וְשָׁמַיִם -
אֵת זֶה הַכָּאֵב שֶׁל שְׁתֵּי הַמוֹלָדוֹת.

אֶתְכֶם אֲנִי נִשְׁתַּלְתִּי פַעֲמִים,
אֶתְכֶם אֲנִי צִמַּחְתִּי, אֲרָנִים,
וְשָׂרְשֵׁי בְשָׁנֵי נּוֹפִים שׁוֹנִים.

Explain how the motif of 'two' [כפילות] ("שתי המולדות", "נשתלתי פעמיים", "שני נופים שונים") helps to portray the poet's experience.

21. Below is Sonnet ב from the sonnet cycle "שירי אהבה מספר עתיק" by Leah Goldberg, which starts with the words "ולא הִיהָ בֵּינֵינוּ אֶלָּא זֶהָ". Read the sonnet and answer the question that follows.

ולא הִיהָ בֵּינֵינוּ אֶלָּא זֶהָ
עָנֹו שֶׁל הַשְׁכָּמָה בְּרוּחַ כִּפְרִי
וּלְבֹבוֹ שֶׁל גֶּן בְּטָרָם פְּרִי
בְּלֶכֶן תִּפְרָחְתּוּ יַפְתִּי-הַתָּאָר.

ומה מֵאֵד צַחֲקָתָ בְּאֶמְרִי
כִּי אֶל הַשַּׁחַר הָעֵנֶג כְּנֹרֵד
אֶקְרַב וְאֶקְטָפְנִי לְמִזְכָּרְתָּ
וְאֶשְׁמְרֶנּוּ בֵּין דְּפֵי סִפְרִי.

אֵת זְרוּעֶךָ נִשְׁאַתָּ, הַתִּזְכָּר?
וְהַנִּידוּת אֵט עֲנָף תְּפוּחָה,
וְעַל רֹאשִׁי יֵרֵד מָטָר צָחֹר.

מֵאַחֲרֵי גִבְדֵּי הַכֶּפֶר גֵּעוֹר,
הַחֲלוֹנוֹת נִצְטָלְצְלוּ עִם רוּחַ –
ולא הִיהָ בֵּינֵינוּ אֶלָּא אוֹר.

Explain the role of the descriptions of nature in this poem, giving an example/examples.

22. Below is the poem cycle "הסתכלות בדבורה". Read the poem cycle and answer the question below.

הסתכלות בדבורה / לאה גולדברג

א	ב
ברבוע חלון מואר – על שמשה, מבחוץ, צללית של דבורה כמעט אין לראות את כנפיה.	בשמש היא היתה עליה זהב נופל, בפרח היא היתה טפה של דבש אפל, ואגל טל בנחיל של כוכבים – ופה היא צל.
הפוכה. גוף צר. שש רגלים דקות – בגלוי עירם, באיום מכער זוחלת דבורה.	מלה אחת של שיר בנחיל המצלצל, בשורת רצון נמרץ בתוף שרב עצל, תנועת האור באפר דמדומים – ופה היא צל.
ג	
איך נכתיר אותה בדברי שירה? איך נשיר ומה? יבוא ילד קטן ויאמר: המלכה עירמה.	מדבשך? מי יזכר את דבשך? הוא שם, הרחק, בכנרת. כאן, בשמשה מוארה, גופך, ראשך – כלך עקץ, שנאה אין-אונים עלובה ועורת. הפחד הורג. השמרי לנפשך.

Based on two of the poems (א-ג), explain how contrasts [ניגודים] help to portray the meaning of the poems. Give an example/examples to support your answer.

Good Luck!

All rights reserved by the State of Israel.
No part of this document may be copied or disseminated
without permission from the Ministry of Education.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך